Gribskov Kommune

Sag: 01.05.08-P25-24-26
Ulrik Bo Pedersen
Center for Teknik og Borgerservice
Natur, Vand og Vej

18. november 2026

Dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 3 til oprensning af to søer ved Thorsmosevej 16, 3200 Helsinge.

Matr.nr. 13e, Annisse By Annisse

Gribskov Kommune meddeler hermed dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til at oprense sø.

Afgørelsen er truffet af administrationen efter naturbeskyttelseslovens § 65, jf. § 3.

Dispensationen gives på følgende vilkår:

1. Af hensyn til plante- og dyrelivet skal oprensningen foretages indenfor perioden 1. oktober – 1. marts.
2. Tiltaget må ikke føre til gener for naboer.
3. Museum Nordsjælland skal kontaktes i god tid inden gravearbejdet, hvis der er risiko for at støde på fortidsminder.
4. Dispensationen gives på betingelse af, at der ikke findes tinglyste dokumenter, der er til hinder for etableringen.
5. Den faste bund må ikke beskadiges, da søen så kan blive utæt.
6. Der må ikke etableres øer i søen.
7. Der må ikke laves nye eller ændres på eksisterende tilslutning/afløb til vandløb, heller ikke via dræn i forbindelse med oprensningen.
8. Berøres brinkerne skal oprensningen ske, så der ikke laves hældninger stejlere end den eksisterende.
9. Det oprensede materiale skal fordeles jævnt, i maksimalt 40 cm højde, og mindst 10 m fra søen/andre arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.
10. Der må ikke udsættes ænder, fisk, krebs eller andre dyr, og der må ikke opsættes redehuse.
11. Af hensyn til vandkvaliteten må der ikke fodres i søen eller indenfor en afstand af 10 meter fra denne.
12. Der må ikke foretages sprøjtning eller gødskning indenfor en afstand af 10 meter fra søen.
13. Efter oprensningen, må der hverken plantes træer og buske eller udsås græsser eller andre frøblandinger på det oprensede areal.

Dispensationen må ikke udnyttes før klagefristen er udløbet. Du kan læse mere om dette og øvrige krav ved udnyttelsen af dispensationen i Del 3.
Dispensationen skal udnyttes inden der er gået 3 år, ellers bortfalder den[1].

[1] jf. Naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2

Bemærkninger til vilkår

Vilkårene er stillet for at sikre, at vådområdet også fremover bliver et godt levested for planter og dyr og samtidig indpasser sig naturligt i det omgivende landskab.

Effekter af fodring

Det afgørende for at vådområdet ikke gror hurtigt til igen er, at der ikke fodres eller udsættes ænder. Ænders ekskrementer og overskydende foder vil føre til opblomstring af alger og andemad. Det vil bidrage til, at området gror hurtigere til igen.

Effekter af beplantning

Ved ikke at plante på bredden, undgås at området belastes ekstra med nedfaldne blade og grene, og der gives plads til vådområdets naturlige arter.

Effekter af drænvand m.m.

Det bør så vidt muligt undgås, at der ledes drænvand til via drænrør eller grøfter til området. Drænvand er næringsrigt og vil føre til en hurtigere tilvoksning. Hvis vådområdet via til- eller afløb får forbindelse med grøfter og vandløb, forringes værdien af både sø/mose og vandløb.

Ændringer af tilløb- eller afløbsforhold

Hvis der ændres ved dræn og grøfter, eller vandets afløb fra ejendommen ændres, skal der søges om tilladelse hertil hos kommunen. Hvis der tilføres dræn- eller grøftevand fra anden mands ejendom eller søen har forbindelse til andre vandløbssystemer, skal der være en dyrkningsfri bræmme på mindst 2 meter omkring søen[2].

Fremtidige plejetiltag

Plejetiltag, der tjener til at opretholde områdets hidtidige tilstand, vil kunne ske uden fremtidig dispensation, så længe det ikke involverer direkte gravning. Det vil f.eks. gælde efterfølgende håndfjernelse af selvsået opvækst af træer og buske i bredzonen. Evt. rørskær skal ske i perioden fra 1. november til 29. februar[3].

Hvis man er interesseret i at få mange forskellige plantearter til at etablere sig på bredarealet, skal man specielt de første par år efter oprensningen holde øje med dunhammer, der gerne etablerer sig på den nygravede og blottede jord.

Efterlad afskåret træ til naturligt henfald

Fældede træer og afskårne grene kan med fordel efterlades til naturligt henfald og glæde for biodiversiteten.

Det afskårne træ vil med tiden blive nedbrudt af forskellige nedbryderorganismer som f.eks. biller, larver og svampe. Det henfaldne træ kan også være skjulested for mange insekter og mindre dyr.

Det afskårne træ skal placeres uden for den beskyttede natur, så naturarealerne ikke bliver belastet med næringsstoffer fra nedbrydningsprocessen.

---

[2] Jf. Vandløbslovens § 69

[3] Jf. Naturbeskyttelseslovens § 32

Om naturbeskyttelseslovens § 3 - beskyttede naturtyper

Naturbeskyttelsesloven indeholder bestemmelser, som beskytter bestemte naturtyper. Disse bestemmelser er beskrevet i lovens § 3. Naturbeskyttelseslovens § 3 angiver, at der ikke må ske ændringer i tilstanden af de beskyttede naturtyper.

Kommunen kan i særlige tilfælde give en dispensation til en tilstandsændring. Et særligt tilfælde der kan begrunde en dispensation, kan eksempelvis være, hvis det ansøgte indgreb har et naturforbedrende formål.

Den generelle beskyttelse af naturtyperne (§ 3-områderne) er et af de væsentligste instrumenter til at beskytte landets naturområder med deres levesteder for vilde dyr og planter. Hermed bidrager bestemmelsen direkte til at beskytte den danske natur.

Begrundelse for afgørelsen

Gribskov Kommune vurder sammenfattende, at der kan gives dispensation til den ansøgte sø-oprensning.

Gribskov Kommune vurderer, at oprensning af de to søer, vil være et naturforbedrende tiltag med en positiv effekt på økosystemet. Søerne er tæt tilgroet med høje plantearter, hovedsageligt pil og tagrør, der skygger for solens varme til søens bund. Etablering af et frit vandspejl, på bekostning af disse høje næringskrævende arter, vil øge lystilgangen til arealet. Dette vil øge sandsynligheden for at tiltrække andre mere lyskrævende planter og insekter, tilknyttet både vandfladen og sumpede områder, og dermed forøge biodiversiteten på stedet.

Kommunen har i sin behandling af sagen yderligere lagt vægt på, at det kan udelukkes, at tiltaget vil påvirke internationale naturbeskyttelsesområder væsentligt, og at det ansøgte, vil øge områdets værdi som levested for bilag IV-arterne løgfrø og spidssnudet frø.

Lovgrundlag

- Naturbeskyttelsesloven[4]
- Habitatbekendtgørelsen[5]
- Museumsloven[6]

Spørgsmål til afgørelsen

Har du har spørgsmål eller ønsker yderligere oplysninger, er du velkommen til at kontakte sagsbehandler Ulrik Bo Pedersen på digital post ubped@gribskov.dk eller tlf. 7249 6767.

[4] LBK nr. 927 af 28/06/2024 – Naturbeskyttelsesloven.
[5] BEK nr. 1098 af 21/08/2023 – Habitatbekendtgørelsen.
[6] LBK nr. 358 af 08/04/2014 – Museumsloven.

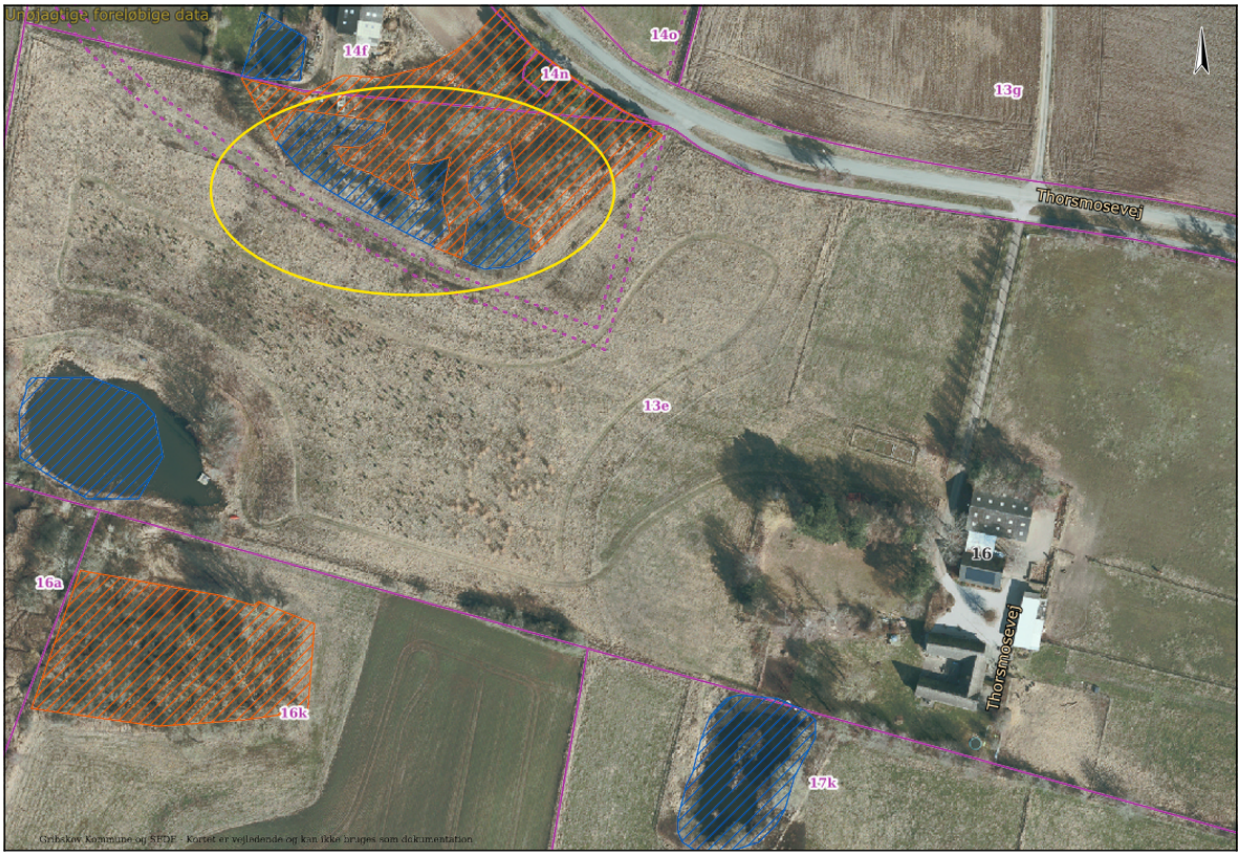
Orientering om afgørelsen er sendt til:

- Ejer (hvis ansøger er en anden)
- Evt. andre medejere og beboere af ejendommen
- DN Gribskov: dngribskov-sager@dn.dk
- DN (hovedorganisationen): dn@dn.dk
- DOF Gribskov: gribskov@dof.dk
- DOF (hovedorganisationen): natur@dof.dk
- Museum Nordsjælland: post@museumns.dk
- Sportsfiskerforbundet: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Friluftsrådet Nordsjælland: gribskov@friluftsraadet.dk, Friluftsrådet (landsdækkende e-mail til lokale henvendelser): lokalraad@friluftsraadet.dk
- Dansk Botanisk Forening: kontor@botaniskforening.dk
- Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø: mail@sgav.dk
- Fri Natur: frinaturdanmark: frinatur@frinaturdanmark.dk

Del 2: Redegørelse for sagen

Redegørelse for ansøgningen

Grundejere Maria Laubacher Lysgaar og Thomas Lysgaard søger om dispensation til at oprense to søer på hhv. 1.100 og 600 m^2 beliggende i den nordlige del af ovennævnte matrikel. Indgrebet indebærer delvis fjernelse af bredvegetation samt slam fra bunden af søerne.

Figur 1. Kort der viser de to søer der søges oprenset (gul cirkel).

Ejer ønsker at forbedre naturtilstanden i søerne og at forbedre levevilkår for paddearter, vandinsekter og sø- og bredvegetation.
Der er tidligere registreret grøn frø i den vestlige af søerne og 200 m mod vest er der registreret den strengt beskyttet bilag IV-art, løgfrø. Derudover er der inden for 1 km registreret stor- og lille vandsalamander, spids- og butsnudet frø og springfrø.

Oplysninger om ejendommen og naturarealet

Søerne grænser op til § 3-beskyttet mose på nordsiden og marker der tidligere har været i omdrift mod syd. Inden for de seneste år er der rejst skov på markerne hvor nærmeste trærække er ca. 10 m fra bredzonen.

<u>Oplysninger om søerne</u>

Søerne blev besigtiget den 4. august, 2026 af naturmedarbejdere Anni Dalgas og undertegnede.
Søerne var vandfyldt men med lavt vandspejl efter lang tids tørke og brinkerne forholdsvis stejle. Søbund langs bredden samt bred var bevokset med tagrør. Den

øvre zone var dækket af gyldenris. På enkelte stræk af den sydlige bred fandtes pilekrat. Bredderne på den nordlige side af søerne var bevoksede med pilekrat. Disse blev ikke besigtiget. Den østlige af de to søer var helt omgivet af pilekrat. Der fandtes større træer af pil og birk i moseområdet mod nord.
Padder blev ikke eftersøgt og blev ikke observeret.

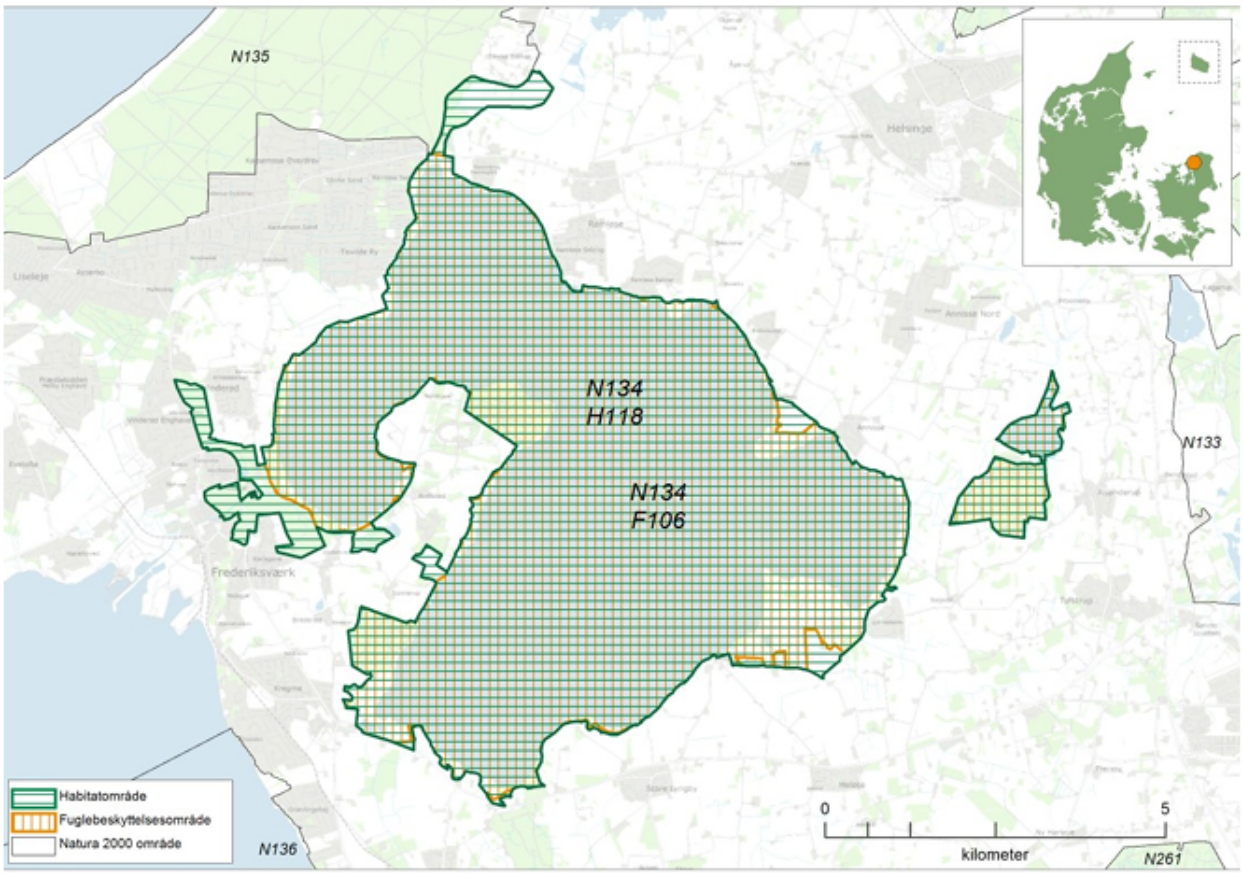
Vandet fremstod forholdsvis klart og uden bundvegetation. Søen er tilført dræn og der er angiveligt strøm i vandet gående fra nordøst mod sydvest. Søen modtager vand fra Thorsmosevej og sandsynligvis fra marker mod nord, men der er ikke registreret dræn på kommunens NetGIS (mange dræn er ikke kendte). Søerne er forbundet med dræn til en sø der ligger ca. 100 m mod syd ca. 1 meter lavere i terrænet. I tabel 1 ses observationer af plantearter der blev observeret ved besigtigelsen. Forekomsten af urter var ekstremt domineret af tagrør og gyldenris hvor vådbundsarterne kun fandtes sporadisk.

Området er angivet som mose på høje og lave målebordsblade. På en serie af luftfoto fra 1945 til 1974 virker området delvist opdyrket og der ses spor af hvad der ligner tørvegravning. Fra 1978 erkendes mere vegetation og i perioden mellem 1984-1989 er den vestlige sø udgravet/oprenset. Fra 1999 til nu er området præget at tæt kronedække fra vedplanter og rørskov, med kun en lille del frit vandspejl.

Gul iris	Enkelt forekomst
Humle	Spredt
Tagrør	Udbredt
Lodden dueurt	Jævn forekomst
kattehale	Enkelt
Kærstar	Spredt
Vandpileurt	Enkelt
Nælde, stor	Spredt
Gærdesnerle	Enkelte
Løgkarse	Enkelte
Liden andemad	Spredt

Tabel 1. artsliste fra besigtigelsen.

Natura 2000
I det følgende er der fortaget en vurdering af om oprensningen af de to søer kan hindre at målsætningen for naturtyper og udpegningsarter kan opfyldes for det nærmeste Natura 2000-område nr. 134 *Arresø, Ellemose og Lille Lyngby Mose*. Påvirkning af andre Natura 2000-områder vurderes ikke grundet afstand og manglende hydraulisk kontakt.

Kortet viser afgrænsningen af Natura 2000-område N134 Arresø, Ellemose og Lille Lyngby Mose. Natura 2000-området består af habitatområde H118 (vandret grøn skravering) og fuglebeskyttelsesområde F106 (lodret orange skravering).

Natura 2000-område nr. 134, Arresø, Ellemose og Lille Lyngby Mose består af Habitatområde nr. H118 Arresø, Ellemose og Lille Lyngby Mose og Fuglebeskyttelsesområde F106 Arresø. Området har et samlet areal på 5.029 ha, hvoraf Arresø udgør ca. 4.001 ha.

Dette Natura 2000-område er specielt udpeget for bl.a. at beskytte Danmarks største sø, Arresø og på grundlag af en væsentlig tilstedeværelse af følgende naturtyper og/eller arters levesteder: næringsrig sø (3150), kalkoverdrev (6210), rigkær (7230), skovbevokset tørvemose (91D0), elle- og askeskov (91E0), stor vandsalamander, stor kærguldsmed, foruden ynglende rørdrum og rørhøg, samt trækkende havørn, fiskeørn og stor skallesluger.

Udpegningsgrundlaget fremgår af nedenstående tabeller fra den statslige Natura 2000-plan 2022-2027 for området.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 118		
Naturtyper:	Søbred med småurter (3130)	Kransnålalge-sø (3140)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)	Kalkoverdrev* (6210)
	Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430)
	Hængesæk (7140)	Rigkær (7230)
	Bøg på mor (9110)	Bøg på muld (9130)
	Ege-blandskov (9160)	Stilkege-krat (9190)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
Arter:	Stor kærguldsmed (1042)	Skæv vindelsnegl (1014)
	Sumpvindelsnegl (1016)	Stor vandsalamander (1166)

Tabellen viser naturtyper og/eller arter på udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-21. Brunvandet sø (3160) er ikke tilstede i habitatområde H118. Den nævnte naturtype gennemgås derfor ikke yderligere.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 106		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Havørn (TY)
	Stor skallesluger (T)	Fiskeørn (T)
	Rørhøg (Y)	Isfugl (Y)

Tabellen viser fugle på udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-21. For trækfuglene er følgende fugle ikke tilstede i national eller international væsentlig forekomst: Fiskeørn (T) og havørn (T) i fuglebeskyttelsesområde F106. De nævnte fugle gennemgås derfor ikke yderligere.

Natura 2000-vurdering
Rørdrum og rørhøg er på udpegningsgrundlaget for natura 2000-området. Rørdrum yngler i rørskove langs bredden af søer og vandløb og det er vigtigt, at rørskovene er uforstyrrede i månederne februar til august.
Det vurderes, at oprensningen af de to søer, inklusive fjernelsen af rørskov, ikke har væsentlig effekt på arterne, idet det drejer sig om begrænsede arealer (ca. 0,05 ha). Desuden, at der findes store forekomster af rørskov i området generelt og i kort afstand (ca. 1 km).
Projektområdet indeholder ikke levesteder eller fourageringssteder andre fuglearter på udpegningsgrundlaget, hvorfor projektet vurderes ikke at udgøre en væsentlig trussel mod disse arter.

De øvrige arter på udpegningsgrundlaget; stor kærguldsmed, sumpvindelsnegl, skæv vindelsnegl og stor vandsalamander vurderes ikke at blive påvirket væsentligt, grundet afstand og projektets karakter.

Naturtyperne på udpegningsgrundlaget påvirkes ikke på grund af afstand og manglende hydraulisk kontakt.

Grundet mangel eller meget begrænset tilstedeværelse af levesteder vurderes det, at projektet ikke har en væsentlig påvirkning på arter på udpegningsgrundlaget.

Det vurderes endvidere at naturtyperne ikke påvirkes væsentligt på grund af afstand og manglende hydraulisk kontakt.

Bilag IV-arter

Der er registreret grøn frø i den vestlige af søerne. Da oprensningen af søerne foretages i vintermånederne, hvor padderne har forladt søen og befinder sig i deres landhabitat, vurderes det, at de ikke udsættes for forsætligt drab. Projektet er bl.a. sat i værk for at bevare og forbedre habitater for padder.
Stor kærguldsmed yngler i stillestående, næringsfattige eller svagt næringsrige søer og vandhuller i skov. Da søerne er næringsrige og med stor afstand til skov vurderes det, at søerne ikke er egnet som yngleområde.

Sø-oprensningen indbefatter ikke fældning af større træer. Således er der ikke risiko for nedlæggelse af yngle- rastesteder for flagermus. Idet arter af flagermus er vidt udbredt i kommunen, er det forventeligt at området fungerer som fourageringsområde. Nærværende projekt nedlægger ikke fourageringssteder og da arbejdet udføres over få dage, vurderes det, at arbejdet ikke påvirker den økologiske funktionalitet for flagermus.

Det vurderes, at området ikke udgør levested for andre bilag IV-arter, grundet afstand til kendte forekomster og habitattype.

Vurdering
Kommunen vurderer, at oprensning af de to søer vil forbedre levevilkårene for flere plante- og dyrearter, der lever knyttet til vand og lysåbne vådområder. Dette inkluderer også dyre- og plantearter omfattet af Habitatdirektivets bilag IV.

Del 3: Udnyttelse og klage

Udnyttelse af afgørelsen
Afgørelsen må først udnyttes, når klagefristen er udløbet. Hvis der bliver klaget, har klagen den virkning, at dispensationen kun må udnyttes, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer det. Klagenævnet vil orientere dig direkte, hvis der bliver klaget over dispensationen.

Andre nødvendige tilladelser
- Ingen

Denne dispensation fritager dig/jer ikke fra at skulle indhente evt. andre tilladelser til forhold, der reguleres af anden lovgivning.

Tinglyste dokumenter
Der kan være tinglyste dokumenter, som er relevante for sagen, og det er altid ejendommens ejers ansvar at sikre, at tinglyste servitutter, deklarationer og frednings-bestemmelser bliver overholdt. Du kan se de tinglyste dokumenter på din ejendom på www.tinglysning.dk.

Fund af fortidsminder
Når der oprenses/graves i gamle søer og moser er der risiko for at støde på fortidsminder. Hvis der stødes på spor af fortidsminder eller oldsager i forbindelse med gravearbejdet, skal arbejdet standses med det samme[7]. Derefter skal fundet meddeles til Museum Nordsjælland, der efterfølgende beslutter, hvornår arbejdet kan genoptages. Museet kan kontaktes på telefon 7217 0240 eller e-mail post@museumns.dk.

Klagevejledning
Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Hvis der bliver klaget over afgørelsen, vil du blive orienteret med det samme.

Klageberettigede
De der kan klage efter Naturbeskyttelsesloven er:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af ejendommen
- Offentlige myndigheder
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser

Klagefrist
Klagen skal være indgivet skriftligt i Klageportalen inden 4 uger efter dato på afgørelsen og offentliggørelse. Offentliggørelsen sker på Gribskov Kommunes hjemmeside https://gribskov.dk/afgoerelser den 18.11.2026.
Klagefristen er den 16.12.2026.

---

[7] jf. Museumslovens § 27, stk. 2

Klagemyndighed
Klagemyndighed er Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du kan klage via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk. Du logger på med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

Mulighed for klage uden om Klageportalen
Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. I særlige tilfælde kan du dog klage uden om Klageportalen.

De særlige forhold, som kan begrunde en undtagelse fra kravet om at klage via Klageportalen er f.eks. borgere med særlige handicap, såvel kognitiv som fysisk funktionsnedsættelse samt demens. Det gælder også borgere, der mangler digitale kompetencer, visse socialt udsatte borgere, borgere med psykiske lidelser, borgere med sprogvanskeligheder, hvor hjælp og vejledning fra myndigheden eller nævnet ikke konkret vurderes at være en egnet løsning.

Hvis du tilhører en af de nævnte grupper og trods vejledning på Klageportalens hjemmeside ikke har mulighed for at bruge Klageportalen, kan du aflevere din klage til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Du skal begrunde din anmodning om fritagelse for brug af Klageportalen. Hvis du er fritaget for at bruge digital post af din kommune, bedes du oplyse dette i din anmodning. Myndigheden sørger for at sende din anmodning videre til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som i hvert enkelt tilfælde vurderer, om der foreligger særlige forhold, der gør, at du kan blive fritaget for at bruge Klageportalen.

Du får besked fra Miljø- og Fødevareklagenævnet, om din anmodning kan imødekommes.

Gebyr
Når du klager, skal du betale et gebyr på 900,- kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af din klage, at du indbetaler ovennævnte gebyr. Klagen bliver først sendt videre, når gebyret er betalt, og du har endeligt godkendt din klage.

Gebyret tilbagebetales, hvis 1) du får helt eller delvis medhold i din klage, 2) den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller 3) klagen afvises (som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af nævnets kompetence).

Yderligere vejledning om gebyrordningen samt mulighed for at klage udenom Klageportalen i særlige tilfælde kan findes på www.naevneneshus.dk

Eventuel domstolsprøvelse
Hvis sagen ønskes indbragt til afgørelse for domstolene, skal dette ske inden 6 måneder, fra afgørelsen er offentliggjort[8].

[8] jf. Naturbeskyttelseslovens § 88